

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

неналежності ділянки місцевості до такої, що охороняється законодавством).

Обставини, пов'язані з обстановкою вчинення злочину:

- територія, що «зазнала негативного впливу» від дій підозрюваних у вчиненні злочинів, пов'язаних із порушенням правил екологічної безпеки (локалізація зони ураження);

- фактичне місце вчинення злочину, пов'язаного із порушенням правил екологічної безпеки;

- з'ясування «легальності» діяльності підприємства, що своєю діяльністю завдає шкоди навколишньому природному середовищу (зокрема, чи було створено підприємство умисно для нанесення такої шкоди, чи вона наносилася підприємством, для якого нанесення негативного впливу довкіллю не було головною метою його створення та функціонування);

- проміжок часу, протягом якого здійснювалася злочинна діяльність.

Виокремлені нами обставини не складають вичерпного переліку тих питань, що необхідно встановити під час досудового розслідування злочинів, пов'язаних із порушенням правил екологічної безпеки, оскільки кожен окремий акт злочинної діяльності має свої унікальні характеристики, спосіб та метод його вчинення, а наведене вище слугує орієнтиром для подальших наукових досліджень із заявленої проблематики.

Ключові слова: досудове розслідування, злочини, злочини, пов'язані із порушенням екологічної безпеки, обставини, що підлягають встановленню.

Key words: pre-trial investigation, crimes, crimes related to violation of environmental safety, circumstances to be established.

ЦИБУЛЬСЬКИЙ ДМИТРО ВАСИЛЬОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики*

ЩОДО ПИТАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВЗАЄМОДІЇ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

У питанні взаємодії правоохоронних органів із зовнішніми суб'єктами кримінальної юстиції, дуже часто виділяють засоби масової інформації (ЗМІ). Це пояснюється тим, що на сьогоднішній день засоби масової інформації мають для суспільства важливе значення, оскільки вони інформують населення стосовно широкого спектру новин, особливо зважаючи на відсутність цензури в Україні. Щодо рівня довіри ЗМІ, то останні соціологічні дослідження свідчать про наступне: «серед запропонованих джерел інформації респонденти скоріше довіряють ЗМІ, де працюють професійні журналісти, – 40 %, або ж окремим журналістам, які довели якість своїх матеріалів, – 30 %. 12 % віддають

перевагу дописам блогерів та постам відомих людей у соцмережах. Жінки дещо частіше віддають перевагу ЗМІ з професійними журналістами – 45 %, ніж чоловіки – 35,5 %. Натомість чоловіки частіше довіряють окремим журналістам – 34,5 %. Серед жінок таких 27 %» [1]. Відповідні данні свідчать про те, що суспільство користується ЗМІ, і майже половина йому довіряє. Маємо також розуміти, що в залежності від запропонованого контенту у ЗМІ рівень довіри до наданої інформації може бути більшим чи меншим, ніж зазначено у дослідженні. Також необхідно зазначити, що за допомогою засобів ЗМІ відбувається інформування населення, в тому числі, стосовно вчинених злочинів, які мають значний резонанс або є цікавими суспільству.

Зазвичай у питанні взаємодії з правоохоронними органами виділяють засоби масової інформації або журналістів [2, 3, 4, 5]. Це пояснюється наявним у них авторитетом серед представників населення, наявними засобами розповсюдження інформації, і мабуть найголовнішою особливістю – це сформованим інституціональним місцем у суспільстві. Однак, в період незалежної України починає формуватися і ще один суб'єкт взаємодії із правоохоронними органами – громадські об'єднання. Згідно із законом України «Про громадські об'єднання», громадське об'єднання – це «добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів» [6]. Важливо також вказати і про суміжні категорії, такі як громадська організація і громадська спілка, які можуть зустрічатися при дослідженні питання громадського об'єднання. Так, відповідно до вищезазначеного закону «громадська організація – це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи; громадська спілка – це громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи». Визначившись із поняттям громадського об'єднання, а також із її суміжними категоріями, необхідно зазначити про якісні переваги громадського об'єднання над засобами масової інформації.

Головною перевагою громадських об'єднань над засобами масової інформації або журналістом в контексті взаємодії між вказаними структурами і правоохоронним органом є безпосередність участі цільового представника суспільства в окремих механізмах діяльності громадського об'єднання, що є цікавим для правоохоронного органу. З огляду на це можна виділити окремі аспекти взаємодії правоохоронних органів з громадськими об'єднаннями, які відображають їх якісну специфіку:

– *соціальність та індивідуальність громадського об'єднання.* Характеризується тим, що з однієї сторони громадські об'єднання – це соціум до якого прагнуть люди, а з іншого у ньому прагнуть допомогти кожній особі. Так, зважаючи на побутовий мотив вбивства на замовлення – його причинами мають бути певні систематичні дії, що різко контрастують з звичайним життям особи або її сталим світоглядом,

з огляду на це у випадку побутових негараздів, які здебільшого стають причинами для вбивства на замовлення на побутовому ґрунті – особа, окрім правоохоронного органу, може звертатися за психологічної допомоги або соціальною підтримкою до профільних чи спеціалізованих об'єднань. Це можуть бути звернення щодо домашнього насильства у сім'ї, булінгу на роботі чи навчанні тощо. Уважність до таких звернень – може бути запорукою попередження вчинення вбивства на замовлення на побутовому ґрунті;

– *громадська активність і спеціалізація об'єднань*. Проявляється у тому, що громадські об'єднання, окрім внутрішньо-організаційної діяльності часто займаються активною суспільною діяльністю, в тому числі щодо вирішення наявних у суспільстві проблем для подолання яких і функціонує об'єднання. Адже, метою діяльності об'єднання може бути загальне попередження окремих видів злочинності, в тому числі і тих, що передують вбивствам на замовлення на побутовому ґрунті. Діяльність може стосуватися конкретних ситуацій, і їх вирішення або ж бути комплексною і наведеною на подолання загальних причин і умов, що впливають на вчинення конкретного кримінального правопорушення. Зважаючи на наявну спеціалізацію громадське об'єднання може визначитись із проблемою, її подальшими перспективами, діями що необхідно вчинити, а також спосіб у який особі необхідно діяти. Вказана особливість сприяє донесенню криміналістично значущої інформації до правоохоронних органів, що матиме наслідком зацікавлену активність правоохоронців, і можливо призведе до відсутності можливих протиправних діянь зі сторони особи.

Підсумовуючи необхідно зазначити про загальну інформатизацію суспільства, що тягне за собою необхідність пристосовуватись до сучасних реалій, в тому числі і правоохоронним органам, у реалізації ними своїх функцій. Це стосується також і питання комунікації з суспільством, з представниками ЗМІ і громадських організацій, що має сприяти ефективнішому реалізуванню задач, що стоять перед правоохоронними органами.

Список використаних джерел:

1. Більш як 40 % українців довіряють ЗМІ, де працюють професійні журналісти. *Офіційний вебсайт Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3553806-bils-ak-40-ukrainciv-doviraut-zmi-de-pracuut-profesijni-zurnalisti.html>
2. Севрук В. Г. Взаємодія органів Національної поліції України із засобами масової інформації, громадськістю, державними органами й недержавними структурами під час протидії злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. № 3. С. 173–177.
3. Мокряк М. О. Взаємодія засобів масової інформації та правоохоронних органів. *Одеські юридичні читання : матер. всеукр. наук.-практ. конфер. (м. Одеса, 10–11 листопада 2017 р.) / за ред. Г. О. Ульянової ; уклад.: О. В. Дикий, Ю. Д. Батан. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 280–283.*

4. Стеценко Ю. В. Науково-методичні засади використання засобів масової інформації при розслідуванні злочинів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза». Київ, 2006. 18 с.
5. Ляшук О. М., Яцик Т. П. Взаємодія правоохоронних органів та ЗМІ в процесі міжнародного розшуку осіб. Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). 2017. Вип. 2–3. С. 242–246.
6. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 року № 4572- VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>

Ключові слова: взаємодія, правоохоронний орган, громадська організація.

Key words: interaction, law enforcement agency, public organization.

ЧЕРНОВ ОЛЕКСАНДР ВІТАЛІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики*

КРИМІНАЛІСТИЧНІ ТА ЛОГІКО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ПІЗНАВАЛЬНО-РОЗУМОВОЇ РОБОТИ СЛІДЧОГО НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ РОЗСЛІДУВАННЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПРИ ВИКОНАННІ НИМИ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ

Соціально-економічні та політичні процеси, що відбуваються в умовах сьогодення завищують вимоги до певних категорій фахівців та спеціалістів з боку суспільства й організаційного середовища. Значним чином це відноситься до фахівців правоохоронних органів, а саме слідчих, діяльність яких характеризується високою емоційною насиченістю й когнітивною складністю, передбачає прийняття відповідальних рішень у ситуаціях, пов'язаних великою мірою з невизначеністю. Ба більше, наявність певного кола владних повноважень, затверджених у законодавчому порядку, інколи створює ілюзію обвинуваченої спрямованості діяльності слідчого. Але функція слідчого – не обвинувачення і не захист, а пошук істини в процесі розслідування, який може бути здійснений лише за допомогою та в процесі розумової та пізнавальної діяльності.

Незважаючи на певний рівень наукової розробленості та динамічний розвиток новітніх і вдосконалення уже існуючих криміналістичних можливостей, ефективність роботи слідчого при здійсненні розслідування умисних вбивств працівників правоохоронних органів при виконанні службових обов'язків, а також ймовірність недопущення помилок у процесі розслідування багато в чому зумовлена не тільки здобутими фаховими знаннями й навичками, але й умінням застосування їх на практиці, що, у першу чергу, залежить від розумових та пізнавальних якостей слідчого.

Мурашко Анастасія Сергіївна

Перспективні напрями використання профайлінгу в Україні 472

**Наумович Ігор Сергійович,
Стаурська Олександра Миколаївна**

Характеристика особи злочинця у кримінальних
провадженнях, пов'язаних з незаконним обігом
особливо небезпечних наркотичних засобів 474

Падалка Лілія Олегівна

Використання методології розвідувальної аналітики
для забезпечення окремих тактичних операцій
під час розслідування злочинів у сфері оподаткування 477

Пастух Аліна Володимирівна

Обставини, що підлягають встановленню під час досудового
розслідування злочинів, пов'язаних із порушенням
правил екологічної безпеки 480

Цибульський Дмитро Васильович

Щодо питання особливостей взаємодії правоохоронних органів
з громадськими організаціями 481

Чернов Олександр Віталійович

Криміналістичні та логіко-психологічні принципи
пізнавально-розумової роботи слідчого на початковому етапі
розслідування умисних вбивств працівників правоохоронних
органів при виконанні ними службових обов'язків 484

Якимович Роман Іванович

Окремі обставини, що підлягають встановленню
під час розслідування злочинної діяльності суб'єктів
підвищеного злочинного впливу 489

Алексеева Ліна Леонідівна

Постзлочинна поведінка як об'єкт криміналістичного дослідження . . . 491

**СЕКЦІЯ 23
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО
ТА СІМЕЙНОГО ПРАВА**

Харитонов Євген Олегович

Відкрите суспільство і приватне право як європейські
орієнтири розвитку 494

Давидова Ірина Віталіївна

Договори на розробку веб-сайтів: деякі питання
правового регулювання 498

Сафончик Оксана Іванівна

Окремі питання захисту нерухомого майна та інших
майнових прав фізичних осіб в умовах воєнного стану 501